

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกรในอำเภอกำแพงแสน
จังหวัดนครปฐม

ชื่อและนามสกุล นายปิยพัฒน์ เหลือโกศล

แขนงวิชา การจัดการการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา จิตตลดากร
2. รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา โพธิ์ดี

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2559

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. นิพนธ์ เอี่ยมสุภาษิต)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา จิตตลดากร)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา โพธิ์ดี)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกรในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ผู้วิจัย นายปิยพัฒน์ เหลือโกศล รหัสนักศึกษา 2569001023

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากรเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา จิตตลดากร (2) รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา โพธิ์ดี

ปีการศึกษา 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในพื้นที่ที่ศึกษา 2) เพื่อศึกษาการจำหน่ายผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร 3) เพื่อศึกษาการจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร 4) เพื่อเปรียบเทียบผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป และ 5) เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดฝักอ่อน ในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 2 กลุ่ม คือ 1) เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP จำนวน 25 คน ศึกษาจากประชากรทั้งหมด และ 2) เกษตรกรทั่วไป จำนวน 606 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 10 ได้ 86 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ของเกษตรกร 2 กลุ่ม โดย t-test

ผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 51.56 ปี ประสบการณ์การผลิตข้าวโพดฝักอ่อนเฉลี่ย 12.96 ปี เกษตรกรทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 51.36 ปี ประสบการณ์การผลิตข้าวโพดฝักอ่อนเฉลี่ย 13.71 ปี 2) การจำหน่ายผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อน พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตให้โรงงานแปรรูปในลักษณะข้าวโพดฝักอ่อนทั้งเปลือก ราคาเฉลี่ย 4.47 บาท/กิโลกรัม เกษตรกรทั่วไปส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตให้พ่อค้าส่งในลักษณะข้าวโพดฝักอ่อนเปลือกตัดข้าว โดยแบ่งเป็น 3 เกรด คือ ไช้สแปค ไช้สรวม และไช้สดเกรด โดยราคาขายเฉลี่ย 24.70, 20.34, และ 5.87 บาท/กิโลกรัม ตามลำดับ 3) การจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP มีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 2.15 ไร่ ส่วนใหญ่ใช้พันธุ์แปซิฟิค 321 เกษตรกรทั่วไปมีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 1.69 ไร่ และส่วนใหญ่ใช้พันธุ์แปซิฟิค 271 การใส่ปุ๋ยและสารเคมี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ของทั้งสองกลุ่ม ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 และสูตร 21-0-0 และใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP ใช้น้ำด้วยความถี่สูงกว่าเกษตรกรทั่วไป 4) เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป ได้รับผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้เฉลี่ยต่อไร่ไม่แตกต่างกันทางสถิติ และ 5) เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนใหญ่ไม่พบปัญหาในการจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อน

คำสำคัญ การจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

Thesis title: Baby Corn Production Management by Farmers in Kamphaeng Saen District of Nakhon Pathom Province

Researcher: Mr. Piyapat Lueakoson; **ID:** 2569001023;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Resources Management);

Thesis advisors: (1) Dr. Achara Chittaladakorn, Associate Professor; (2) Dr. Ajchara Pothidee, Associate Professor; **Academic year:** 2015

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the basic social and economic characteristics of baby corn farmers in the study area; 2) to study their selling methods; 3) to study their baby corn production management; 4) to compare the average yield per rai (1 rai = 1,600 m²) and the average income of farmers who passed GAP certification (herein called GAP-farmers) and farmers who were not GAP certified (herein called non-GAP farmers) and 5) to study problems of baby corn production management.

The population was two groups of baby corn farmers in Kamphaeng Saen District of Nakhon Pathom Province i.e. 1) 25 GAP-farmers and 2) 606 non-GAP farmers. The GAP-farmers were all included in the study, while the sample size of 86 non-GAP farmers was determined using Yamane's formula with 95 % confidence level and 10 % error. The sampling technique used was simple random. The tool used was the questionnaire. The statistics used were frequency, percentage, average, maximum, minimum, and standard deviation, and the average yield per rai and the average income per rai of two groups of farmers were compared by t-test.

The results showed that 1) the basic social and economic characteristics of farmers found that most GAP-farmers were male, mean age 51.56 years, and with average experience in baby corn production of 12.96 years. For the non-GAP farmers, most were female, mean age was 51.36 years, and average production experience was 13.71 years. 2) For sales methods, it was found that GAP-farmers mostly sold unpeeled baby corn to processing plants, and the average price was 4.47 baht/kg. The non-GAP farmers mostly sold packed peeled produce to merchants with three categories, i.e. packed size, mixed size, and non grade, for which the prices were 24.70, 20.34, and 5.87 baht/kg, respectively. 3) Production management found that GAP-farmers and non-GAP farmers had average planting areas of 2.15 and 1.69 rai, respectively, and most used varieties were Pacific 3 2 1 and 271, respectively. The fertilizer most used of both groups were 46-0-0 and 21-0-0, and the pesticide most used was herbicides. The GAP-farmers irrigated more frequently than non-GAP farmers. 4) The average yield per rai and income per rai of GAP-farmers and non-GAP farmers were not significantly different. 5) Most farmers of both groups did not experience problems with baby corn production management.

Keywords: Baby Corn Production Management, Kamphaeng Saen District, Nakhon Pathom Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา จิตตลดากร และ รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา โพธิ์ดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์

ขอขอบคุณเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดฝักอ่อนของอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ที่ได้กรุณาสละเวลาให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ที่ช่วยประสานงานกับเกษตรกร ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษา ที่ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ตลอดการศึกษา ขอขอบคุณเจ้าของหนังสือ บทความ งานวิจัย และสื่อต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณบิดา มารดา ที่สนับสนุนด้านต่างๆ ให้กำลังใจในการศึกษาตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณ

ปิยพัฒน์ เหลือโกศล

กันยายน 2559

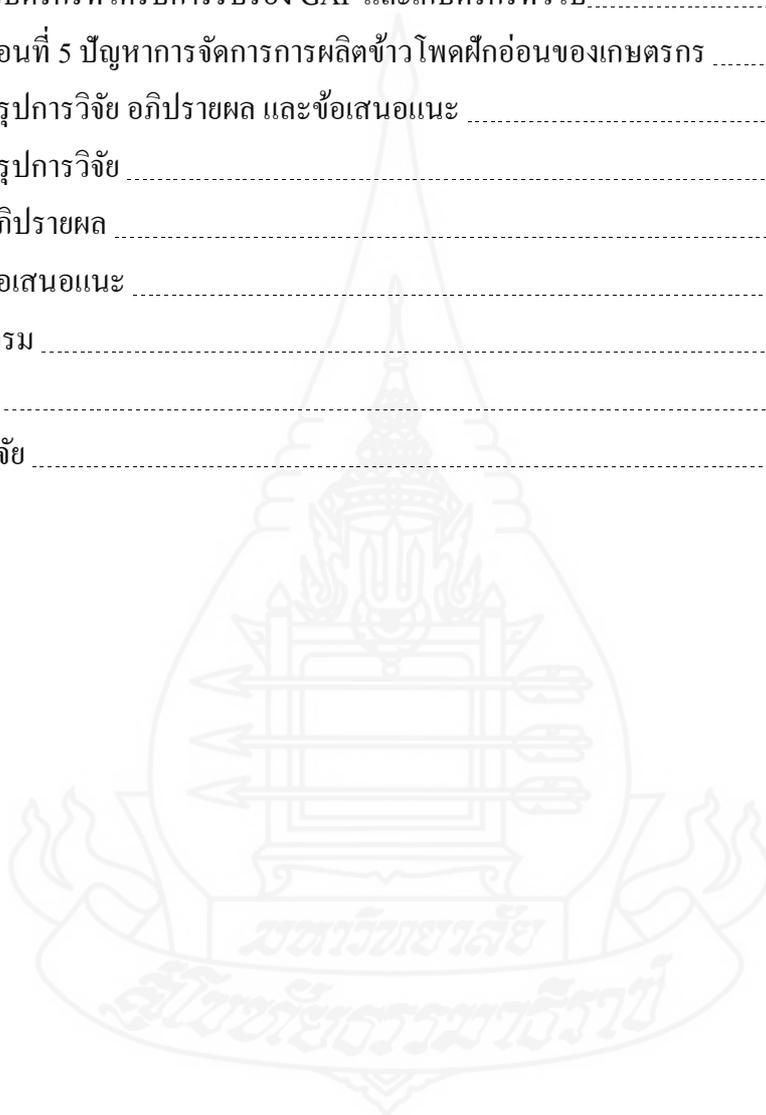

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
สมมติฐานการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	2
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	4
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับข้าวโพดฝักอ่อน	4
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) สำหรับข้าวโพดฝักอ่อน	17
การเกษตรของอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม	24
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในพื้นที่ที่ศึกษา	32
ตอนที่ 2 การจำหน่ายผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร	36
ตอนที่ 3 การจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่และรายได้จากผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของ เกษตรกรที่ได้รับการรับรอง GAP และเกษตรกรทั่วไป.....	78
ตอนที่ 5 ปัญหาการจัดการการผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร	79
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
สรุปการวิจัย	87
อภิปรายผล	93
ข้อเสนอแนะ	96
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	101
ประวัติผู้วิจัย	116

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การใช้สารป้องกันกำจัดโรคของข้าวโพดฝักอ่อน	9
ตารางที่ 2.2 การใช้ชีวินทรีย์และสารป้องกันกำจัดแมลงศัตรูข้าวโพดฝักอ่อน	11
ตารางที่ 2.3 การใช้สารป้องกันกำจัดวัชพืชของข้าวโพดฝักอ่อน	13
ตารางที่ 2.4 ข้อกำหนด เกณฑ์กำหนด และวิธีตรวจประเมิน	19
ตารางที่ 2.5 การเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ประจำปี 2558	25
ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตำบล	31
ตารางที่ 4.1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรในพื้นที่ที่ศึกษา	34
ตารางที่ 4.2 การจำหน่ายผลผลิตข้าวโพดฝักอ่อนของเกษตรกร	40
ตารางที่ 4.3 จำนวนรุ่นที่ผลิตข้าวโพดฝักอ่อน	48
ตารางที่ 4.4 การผลิตข้าวโพดฝักอ่อนในรุ่นที่ผ่านมา	49
ตารางที่ 4.5 พื้นที่ปลูก	52
ตารางที่ 4.6 การเตรียมแปลงปลูก	54
ตารางที่ 4.7 การปลูก	56
ตารางที่ 4.8 การใส่ปุ๋ย	60
ตารางที่ 4.9 การให้น้ำ	66
ตารางที่ 4.10 การถอดช่อดอกตัวผู้ข้าวโพดฝักอ่อน	67
ตารางที่ 4.11 การป้องกันกำจัดโรค แมลง สัตว์ศัตรูพืช	68
ตารางที่ 4.12 การป้องกันกำจัดวัชพืช	71
ตารางที่ 4.13 การจัดการวัตถุอันตรายทางการเกษตร (สารเคมี)	72
ตารางที่ 4.14 การเก็บเกี่ยว	74
ตารางที่ 4.15 การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	75
ตารางที่ 4.16 การจัดการพักผลผลิต การขนย้ายในบริเวณแปลงเพาะปลูก และเก็บรักษา	76
ตารางที่ 4.17 การจัดการสุขลักษณะส่วนบุคคล	77
ตารางที่ 4.18 การจดบันทึกข้อมูล	78
ตารางที่ 4.19 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	79
ตารางที่ 4.20 ปัญหาด้านพื้นที่ปลูก	80
ตารางที่ 4.21 ปัญหาด้านแหล่งน้ำ	81

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.22 ปัญหาด้านการปลูก	82
ตารางที่ 4.23 ปัญหาด้านวัตถุดิบทรายทางการเกษตร (สารเคมี)	83
ตารางที่ 4.24 ปัญหาด้านการจัดการโรค แมลงศัตรูพืช	84
ตารางที่ 4.25 ปัญหาด้านการเก็บเกี่ยว	85
ตารางที่ 4.26 ปัญหาด้านการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	86

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ลักษณะฝักข้าวโพดฝักอ่อนที่จำหน่าย	16
ภาพที่ 2.2 ประเภทไส้ทางการค้าของข้าวโพดฝักอ่อนปอกเปลือกตัดข้าว.....	17

